

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Bernardini Scardaeonii Patauini Presbyteri de Castitate Libri Septem

Scardeone, Bernardino

Venetiis, 1542

Qualis sit foemina impudica, & quam pessimum malum cap. xiii

urn:nbn:de:hbz:466:1-30433

est, & falsum illud de muliere prouerbum. Ignis, mare, mulier tria mala. Hæc interdum nequiter blanda est, & quos plus oderit, amare plus simulat. Interdum uero nequiter irata, ut quos plus amat, illos plus angat, atque aspernetur magis. Verum quia inconstans est, atque natura iracunda, nescit diutius amare: quia ultrix, & tenax odiorum, atque memor iniuriarum, nunquam uere reconciliatur, sed perpetuo odit: quia petulans, et lasciuia, nunquam uno amato re contenta est: quia auara, & procax, nulla ei patrimonium sunt satis: quia fallax, & adulatrix nulli unquam fidelis: quia temeraria, & impudens, diffamare quemlibet non ueretur: quia loquax, et garrula, tacere id tantum potest, quod nescit: quia denique (ut semel finiam) est præceps, improba, & discors, odia, rixas, similitates nunquam intermittit serere: lites, & turbas, inter amicos, cognatos, & fratres gratis concitans: ita ut domi, foris, in patria, & peregre, semper mali aliquid paratum habeat: sed ante omnia, facem, & fomitem ad conflagranda libidinis incendia: turbinemq; & tempestatem ad castitatis naufragium faciendum.

Qualis sit foemina impudica, & q̄ pessimum
malum. Cap. XIII.

Sed quid est opus hic aliud de mala foemina dicere, q̄ quod nobis paucis uerbis Chriostomus scite admodum, & uenuste aureo suo patefecit eloquio: suisq; (ut aiunt) delinuit coloribus? Quid est, inquit, mulier, nisi amicitiae inimica: ineffugabilis poenae necessarium malum: naturalis tentatio: desiderabilis calamitas: domesticum periculum: delectabile detrimentum: mali natura boni colore depicta? Profecto tam belle, tam graphice sapientissimus doctor

DE COELIBATV

id monstri genus à pede ad caput (ut dicitur) depinxit nobis, ut nihil quicquam ferè ad effingendum illius ingenium addi ulterius sit opus. Quocirca multa de industria prætermitto quum quia satis iam dictum uideri potest: tum etiam quia omnia notiora sunt, quàm ut hic necesse sit à me effusus recenferi. Transeo ergo ebrietatē, fastum, auaritiā, & mille id genus uitia, quibus solet naturaliter foemineus sexus affluere: numero planè obruimur ipso, & quo plura dicimus, eo plura, & maiora supersunt. Probè sanè de meretricibus Plautus, Mares, inquit, non est mare, uos estis mare acerrimum. Porro quæ tam Immanis charybdis: quod uel tam præruptum barathrum fingi à poetis usquam potuit: ubi tot naufragia fiant, aut quod tot tantosque exorbeat fluctus, quot quantasque uoracissima hæc scorta miserorū amantium opes exhauriant? Quæ tam furentibus, aut ielusionis implexa canibus Scylla? Quæ tam profunda Lerona? Quæ Hydra tam multiceps, totque scaturiens colubris? Quæ pestis, aut monstra denique tam horrenda, tam dira, uel inuenta, uel ficta usquam: quæ huic monstro hominis, maloque ualeant comparari? Siue hæc sint fallaces illæ Syrenes, seu Chimera illa decantata, aut illud Hippocentauri portentum, seu sæua Gorgon, seu Pandora illa omnium morborum refertissima, seu Spinx illa uersuta, aut uenefica Circe, uel Parca illæ in exorabiles, aut Eumenides diræ. Hæc est illa bellua, quam ducem Pœnum Hannibalem in somnis uidisse perhibent, syluas, agros, uillas, uicos oppida, & quaqua incederet, cuncta uastantem: sibique tunc dictum fuisse, eam esse Italiæ deuastationem. Atrocior hæc sanè pestis, magisque noxia, quippe quæ non Italiæ tantum, sed toto orbi ruinam afferat. Sunt enim meretrices omnium scelerum publica, atque aperta gymnasia, ubi prima addiscuntur elementa malorum, & maleficiorum omnium: & ubi adulescentes in primo statim ætatis flore erudiuntur, aut

potius corrumpuntur ad nefas. Hæ Syrtes, & latentes scopuli, in quibus sæpius nauigantes, ubi minime timeo batur, illidunt. Hæ capharca saxa, in quibus facile periclitantur in cauti, Hæ Symplegades, quarum concursibus depræhensæ miseræ animæ intermisso patriæ cœlestis cursu demerguntur in abyssi profundum. Hæ sunt illæ ad mirandæ tenacitatis Echineides (ut dicitur) quæ fiunt classes: & naues quantouis magno uentorum spiritu concitatas. Hæ sunt ut Polypus tenax, qui quodcumque brachiorum flagellis semel apprehenderit: nunquam remittit. Placet hic eximios Vergilii uersus referre: quibus describens fœdas illas, & rapaces Harpyas: alludit expresse, & elegantissime per eam similitudinē ad mores, & ad meretricis naturam. Canit enim (Virginei uos lucrū uultus fœdisima uentris) proluuiēs, unæq; manus, & pallida semper. Ora fame, per uolucres quidem significat meretricum instabilitatem: Per uultus uero uirgineos, formam indicat, & simulatam simplicitatem, qua capiuntur imperiti: per proluuiem autem: & famem ostendit immensam earum ingluuiem: quia nunquam saturantur: sed ore patulo semper inhiant rapinis: promptæ semper: & paratæ, tanquam infernus ad hauriendū & absorbendum quicquid eis obiiciatur: fœdisissimam iccirco adiecit, propter earum obscœnitatem, sordidissimosq; atque impurissimos mores: uncas quoque manus addidit haud temere: ad ostendendam earundem rapacitatem insatiabilem, qua utuntur in expilādis amatoribus. Huc illud etiam credo tendere, quod Plato dubitasse uidetur, utro in genere ponat mulierem, rationalium animalium, an brutorum: uolens ea dubitatione (in fallor, stolidam, ac ferinam huius sexus indicare naturam.) Idem ferme intendit, quum fœminarum generationem in Timæo sic descripserit: quam hic: & si parum homini christiano conuenire uideatur, tamen referendam censui: non ut aliquo pacto credatur: sed ut ad

DE COELIBATV

ea, quæ dicimus maius afferat ueritatis argumentum. Ait enim iuxta Pythagoricam disciplinam, quicumque uirorum iniusti, timidi, uixerint, ubi mortui sunt, in generatione altera, quam somniarat Pythagoras, post legitimum annorum curriculum, in foeminas solitos esse conuerti. Ridicule sanè, at si quid tamè certi de eiusmodi ab inferis regressu religio christiana teneret, facile quidem esset credere, uel ex probabili argumento foeminarum uulgi, non nisi reprobas animas fuisse sortitum: quum tam iniustæ, ac improbæ ferè sint, atque ita uiuant in omnem licentiâ dissolutæ, ut nullis satis possint aut terroribus, aut fustibus, aut legibus coerceri. Primus omnium (ut tradit Aristoteles) Licurgus legumlator mulieres conatus est deducere ad leges: sed ubi illas repugnare, & acrius quàm par fuerat, detrectare imperium uidit, earum peruicacia uictus cœpto destitit. Quid si etiam illud prædictis addam: quod ad confirmandam hanc sententiâ rectè adici posse uidetur: mulieres scilicet asperrimæ cuiusque calamitatis semper duces, atque auctores fuisse: iuxta illud uergilianum, *Causa mali tantæ foemina*. Quod usque adeo uerum est, ut nullum ferè insigne malum, acciderit: quod foeminæ cuiuspiam non feratur acceptum. Hinc legimus translata regna, euersas urbes, exactos, ac trucidatos reges: hinc cædes, incendia, depopulationes, deuastationes, exilia, egestatem, inopiam, & sexcenta mala, uel his peiora, tam publica quàm priuata. Testes sunt Hebræorum, Græcorum, Latinorum, ac cæterorum gentium historia, ut uel penè tam turpe sit id à quoquam ignorari, quàm à me superfluum recenseri. Huius generis exempla affatim suppetunt scire cupientibus: atque adeo frequentia, ut si uelim commemorare singula, possem in ea re uolumen efficere: & propterea

desistam in præsentia in his rebus orationem diu-
 tius occupare. Nota satis prima labes. & totius hu-
 mani generis atrox ac lachrymosa perniciēs. No-
 tum uniuersale diluuium, excidiumq; troianum: &
 notus Herculis rogas, comitatus Vlyxis, Terē-
 mensa, Hippolyti discerptio, Iasonis orbitas, & quic-
 quid tragediæ tonant immanius. Notissima quo-
 que regum Romanorum exclusio. Marci Antonii
 cædes, Ioseph uincula, Davidis impietas, Sanfonis
 cæcitas, Dinæ uiolata ultio, Salomonis illius sapie-
 ntis fatuitas, & denique id genus mille, & decem
 milia flagitiorum pessimorum. Quare non iniuria
 gentiles Mineruam potius quàm Martem princi-
 pem, & inuentricem belli ferunt: propterea quòd
 foemineus sexus bella, clades, et alia incommoda, ita
 ad se trahat, ut magnes ferrum, & ut Cæcias nu-
 bes. Itaque quisquis euadere mulierum laqueos cu-
 pit, audiat Salomonem omnium, qui sunt, quique
 fuerunt, sapientissimum, atque rei eiusmodi ex-
 pertissimum, differrentem, quid de foemina nobis
 statuendum sit. Ne intenderis, inquit, fallaciæ mu-
 lieris: fauus distillans labia eius, & nitidius oleo gut-
 tur eius, nouissima autem eius amara quasi absyn-
 thium, lingua eius quasi gladius biceps: pedes eius
 descendunt in mortem, et ad inferos penetrant, &
 per semitam uitæ non ambulant: uagi sunt gressus
 eius, et inuestigabiles, & omnes qui ingrediuntur ad
 eam, non reuertuntur. Et alibi rursum. Ne des for-
 nicariis animam tuam in ullo, ne perdas te, & ani-
 mam tuam, & hæreditatem tuam. Hæc ille admo-
 dum uere, & sapienter. Tam male se quidem habet
 meretrix ad amantem, q̄ grugo ad es, rubigo ad ferrum
 caries ad lignum, auster ad flores, & ad maturas segetes
 calamitas tempestatū. Hæc est (ut aiunt) mulsū letale.

Prouer. 5

Eccl. 9

DE COELIBATV

Aloes saccaro immixta. Hamus esca coopertus. An-
 guis in herba latens, Malum blandum: & bene conditū.
 Speculum mendax. Repellas ergo si quicquam sapi-
 si quis pudor est procul à te hanc pestem: et à captiosis
 meretricum blanditiis, quantum potes: longissime fu-
 gias: teq; ex earum unguibus subtrahas ocius, uel expi-
 latus (ut dixi) ne quid tibi etiam durius: peiusq; contin-
 gat. Et enim si tibi coelibatus est cordi, ab omni prorsus
 uenere abstinentes degas coelebs: oportet: sin minus uxo-
 rem ducas, dum licet: tutior enim honestis nuptiis hære-
 bis maritus: quàm fœdo commercio meretricis formi-
 carius: & leno. Quid (ut dicitur) claudicas in duas par-
 tes: elige quid maus: aut continere coelebs: aut frui
 uxore maritus: optio tua est: utrum uis: eligas licet: quic-
 quid ultra est: à malo est. Quanto enim liberius in se-
 uire diuinis poteris maritali iugo solutus: tanto grauius
 punieris: illicitis ultro modestiis implicatus. Coniugium
 quidem renunciare non ideo tibi concessum est: ut licē-
 tius scorteris: sed ut solutus: & coelebs coelestia liberius
 mediteris. Sed omittamus tandem de meretricum mo-
 ribus: ac simul de improborum coelibatu ulterius dis-
 ceptare: et de uiduali pudicitia deinceps dicamus.

3. Reg. 18

De uiduali pudicitia. Cap. XIII.

ET enim quum etiam mulieres simili plærunque
 coelibatu lasciuant, & deuæ à castitatis tramite
 & ipsæ frequenter aberrent: non alienum duxi à
 nostro instituto: eas quoq; hoc loco ab errore: qua pos-
 tero modestia: & lenitate detertere: quum impudici-
 tiæ uicium cuiusque sexus: et ordinis salubriter incesse-
 re mihi in animo sit. Sunt enim non nullæ quæ uirorum
 morte tanquam dominarum maritorum solutæ: et liberae
 non castitatis: sed libertatis amore legitimis: nuptiis ab-
 stinent: ut Amazonum more nubendi: nō pariendi finē
 faciant,

Coelibat